

Herbebossing in een hogere versnelling

Zodra ons anker valt in een Siciliaanse baai, nemen we een duik in het azuurblauwe water van de Middellandse Zee. Het brengt nauwelijks verkoeling. Het is al wekenlang erg warm, zelfs voor Zuid-Italiaanse begrippen. Het hogedrukgebied dat hiervoor zorgt, is zo groot en standvastig dat het een naam heeft gekregen: Lucifer. Volgens klimaatwetenschappers zal dit hete, droge weer in de toekomst steeds vaker gaan voorkomen in de landen rondom de Middellandse Zee.

Even later horen we een vliegtuig. Het komt wel erg dichtbij en vliegt steeds lager. Gaat het op het water landen? Nee, het raakt het water en vliegt door. Het is een blusvliegtuig van de Italiaanse brandweer dat onze baai gebruikt om water te halen. In de verte zien we het richting grijze rookwolken vliegen. Weer een natuurbrand op het eiland, de zoveelste al. Om moedeloos van te worden. Zou er ook een structurele oplossing zijn die een bijdrage kan leveren aan het verminderen van klimaatverandering, droogte en branden?

Innovatie uit Amsterdam

Het Amsterdamse Land Life Company zou wel eens een grote rol kunnen spelen bij zo'n oplossing. Vlak voor ons vertrek uit Nederland gingen we er op bezoek en spraken we met Charlotte Jongejan, hoofd Marketing & Communicatie. 'Onze missie is om ecosystemen én gemeenschappen te herstellen met herbebossing.' Dat is nogal wat. Hoe dan, vragen wij ons af. 'Bomen slaan CO₂ op en zijn een belangrijk onderdeel van ecosystemen. Daarnaast kunnen ze van economisch belang zijn voor een gemeenschap.'

Met herbebossing pak je dus meerdere problemen tegelijk aan. Maar dan moet het wel goed gebeuren, legt Charlotte uit: 'Allereerst is het belangrijk bomen te planten die zich

thuis voelen op de plaats waar ze worden aangeplant. Denk aan de bodemgesteldheid, hoeveelheid zon en beschikbaarheid van water. Daarnaast zijn de kleine boompjes, zaailingen, vooral het eerste jaar erg kwetsbaar. Hun wortels kunnen nog niet bij het grondwater en knaagdieren vormen een bedreiging. Om de overlevingskansen te vergroten, hebben wij de COCOON ontwikkeld.'

Een donut voor bomen

Charlotte laat ons een ronde doos zien, met een losse deksel. Door het gat in het midden doet het ons denken aan een soort donut. 'De COCOON wordt om de zaailing heen in de grond geplaatst en met water gevuld. Dit geeft het druppelsgewijs aan de zaailing via een soort lamplont. De deksel gaat verdamping tegen. Zo krijgt de zaailing een goede start.' 'Is er ook bescherming tegen knaagdieren', vragen we. 'Jazeker, daarvoor gebruiken we een geperforeerde koker die precies in het gat past'.

Het valt ons op dat de drie elementen van de COCOON – het waterreservoir, deksel en knaagdierkoker – van hetzelfde kartonachtige materiaal zijn gemaakt. Charlotte had onze volgende vraag al verwacht: 'Als het boompje groter wordt, is de COCOON niet meer nodig. Hij is gemaakt van biologisch afbreekbaar materiaal en bevat voedingsstoffen voor het boompje.'

Het klinkt prachtig, maar wat zijn de ervaringen tot nu toe? 'Het belangrijkste voordeel is dat het overlevingspercentage van zaailingen in droge gebieden in hun eerste jaar van een magere 10% wordt verhoogd naar 80-90%. Dat betekent natuurlijk een enorme kostenbesparing op kweek, transport en aanplant. Daarnaast wordt er geen water verspild.'

Herbebossing in de praktijk

Terug naar het warme Zuid-Italië. We willen graag met eigen ogen zien hoe de COCOON werkt. In Calabrië is een herbebossingsproject waar we op bezoek mogen komen. Op weg ernaartoe zien we al dat het hier heet en droog is. We zijn benieuwd hoe het met zaailingen gaat die hier een halfjaar geleden zijn geplant.

Namens Land Life Company ontvangt projectleider Antonella Totaro ons. Ook de landeigenaar is erbij. Samen kijken we naar een stuk grond dat eruitziet als een maanlandschap. 'In het verleden is de grond hier afgegraven voor de bouw', legt de eigenaar uit. Nu wil hij het land weer vruchtbaar maken met inheemse, vruchtdragende bomen. En het lijkt te lukken! Vrijwel alle vijg-, granaatappel- en olijfboompjes staan er gezond bij. Met hun frisse groene blaadjes trotseren ze de droogte. Een enkeling heeft het niet gered en bij sommige COCOONS is de deksel verdwenen. Dat hoort erbij, zegt Antonella. Zij en de landeigenaar zijn tevreden.

Ecosysteemherstel opschalen

Het project in Calabrië is onderdeel van The Green Link, een Europees programma voor herbebossing. Het is een publiek-private samenwerking waarbij naast de EU ook lokale landeigenaren betrokken zijn. Zo worden droge gebieden in heel Europa weer vruchtbaar gemaakt. Met als neveneffect: inkomen voor de lokale bevolking en CO₂-opvang.

En ook buiten Europa wordt er druk geplant. Tijdens ons korte tussentijdse verblijf in Nederland zijn we weer even op bezoek bij Land Life Company. Charlotte heeft ons uitgenodigd voor de première van de documentaire It Will Be Green Again. We zien indrukwekkende beelden van een vluchtelingenkamp in Kameroen, waar de COCOON wordt ingezet om te herbebossen en de vluchtelingen van werk en voedsel te voorzien.

We spreken oprichter en CEO Jurriaan Ruys. 'We groeien snel. Meer en meer organisaties zien het belang van herbebossing in. De steeds grotere projecten worden op een groeiend aantal plaatsen in de wereld gerealiseerd.' Ook is de COCOON verder verbeterd, zo leren we van Hoofd Research & Development Harrie Lövenstein: 'Een belangrijk verbeterpunt is de vorm van het deksel. Deze vangt regenwater nu beter op en is makkelijker te verzwaren met aarde of stenen.'

Een logische investering

Terug aan boord merken we dat we nu anders tegen bomen aankijken. Een bos is niet alleen mooi, maar ook een ecosysteem dat belangrijke diensten aan ons levert. Bomen slaan CO₂ op in hun hout en de bodem. Door bos te planten kunnen we dus klimaatverandering verminderen. Ook reguleren bomen de waterhuishouding, nemen ze water op als het regent en verdampen ze dit weer bij droogte. Zo blijft de bodem gezond en wordt de omgeving ook vochtiger. 'Meer bos planten lijkt me dus een prima structurele oplossing tegen branden, zoals op Sicilië', concludeert Ivar. 'Eens', zegt Floris. 'Zo bekeken heeft een bos ook veel economische waarde. Logisch dus om te investeren in herbebossing.' En met innovaties als de COCOON kan dat dus in een hogere versnelling.